

Finansforbundet
Dronning Eufemias Gate 16
0190 Oslo

Finansdepartementet v/Marius Østli og Åse Natvig
Akersgate 40
0180 Oslo

Vår ref.: VMA/sei

Oslo, 13. januar 2026

Emne: Finansmarkedsmeldingen 2026 - rammebetingelser for finansnæringen (25/5240)

Finansforbundet takker for muligheten til å komme med innspill til Finansdepartementets gjennomgang av rammevilkårene for finansnæringen. Vi ønsker å bidra til at Norge utvikler en konkurransedyktig, innovativ og ansvarlig finansnæring, og legger i dette brevet frem konkrete forslag og vurderinger på områder vi mener er særlig viktige for næringens fremtid. Forslagene utdyper våre tidligere innspill sendt til Finansdepartementet 13. oktober 2025 innen disse hovedtemaer:

1. En politisk ambisjon på vegne av finansnæringen
2. Et nasjonalt forskningssenter for finans
3. Kapitalforvaltning - tiltak for å styrke kapitalmarkedet og småspareres investeringsmuligheter
4. Tiltak for å styrke innovasjon innen finansielle tjenester
5. Øke finansiell og økonomisk kompetanse i befolkningen

1. En politisk ambisjon på vegne av finansnæringen

Gjennomgangen av rammevilkårene er et viktig første skritt. Men vi er redde for at denne prosessen ikke munner ut i vedvarende forbedring av konkuranseevnen for norsk finansnæring uten en tydelig politisk ambisjon. Inspirasjon kan vi hente fra «Veikartet for teknologinæringen»,

der regjeringen har formulert tydelige målsetninger. Vi mener at det bør konkretiseres en politisk ambisjon på vegne av finansnæringen som har med seg følgende elementer:

«En finansnæring som:

- Er motoren for omstilling og vekst i næringslivet, med både store og små bedrifter i hele landet
- inntar en ledende posisjon innen ansvarlig kapitalforvaltning og innovasjon av finansielle tjenester
- sikrer finansiell inkludering og styrker økonomisk kompetanse i befolkningen – slik at flere kan bygge formue, eie bolig og spare til pensjon og færre havner i økonomisk sårbarhet.»

Vi mener at en slik ambisjon bør ses i sammenheng med mandatet for Omstillingskommisjonen som “skal vurdere scenarioer og tiltak for å styrke norsk økonomisk omstillingsevne, verdiskaping, næringsutvikling og konkurransekraft” og drøfte «kjennetegn og lærdommer fra næringer eller virksomheter som har hatt en særlig god utvikling».

Finansnæringen er den næringen med høyest verdiskaping per ansatt etter oljenæringen. Det er betydelig potensial for vekst og innovasjon, særlig innen kapitalforvaltning og innovasjon av finansielle tjenester – områder som kan gjøre Norge til en ledende aktør i Norden.

2. Forslag om et nasjonalt forskningssenter for finans

Dersom finanssektoren skal utvikles, må Finansdepartementets gjennomgang gå lenger enn å bare se på regulatoriske temaer og også omhandle rammebetingelsene for utvikling av humankapital. Hvordan evner finanssektoren å tiltrekke seg talent, hvordan kan forskning bidra til ny innsikt for utvikling av finansielle tjenester og bedre innsikt i reguleringen av sektoren, og hvordan kan finans som næringsklynge styrkes ved at det skapes arenaer for dialog mellom næring, NBIM, myndigheter og akademier? Vi mener at et nasjonalt forskningssenter for finans kan svare på flere av disse spørsmålene. I det følgende presenterer vi vårt forslag:

Formål:

Finansforbundet mener at det skal etableres et nasjonalt kraftsenter for forskning, innovasjon og kompetanseutvikling innen finans og finansmarkedets rolle for samfunnet.

Norge har i dag ikke et slikt senter, mens Sverige og Danmark allerede har etablert Swedish House of Finance og Danish Finance Institute med betydelig offentlig og privat støtte.

Formålet med senteret er å:

- Styrke uavhengig forskning på finansmarkedet og dets rolle i samfunnet
- Bygge kompetanse og tiltrekke toppforskere og studenter
- Fremme dialog og samarbeid mellom akademier, næring og myndigheter
- Styrke kompetansemiljøene i finansnæringen

Med en finansieringsmodell basert på partnerskap mellom finansnæringen og academia vil et nasjonalt finansforskningssenter bidra til å posisjonere Norge på det internasjonale finanskartet.

Begrunnelse:

- Norge mangler et nasjonalt forskningssenter for finans, mens våre nordiske naboer har etablert sterke fagmiljøer med langsiktig støtte fra både det offentlige og private.
- Finansmarkedene er i rask endring: digitalisering, kunstig intelligens, høy reguleringstakt og klimaomstillingen stiller nye krav til kunnskap.
- Konkurransen om forskere, studenter og forskningsmidler er global. Norge må tilby en infrastruktur og et fagmiljø på internasjonalt nivå for å være attraktivt.
- Med NBIM i spissen tiltrekker Norge allerede mange internasjonale søkere og har et godt utgangspunkt for å bli et ledende finanssenter i Norden.

Et forskningssenter vil gi bedre beslutningsgrunnlag for regulering, øke innovasjonskraften i finansnæringen og bidra med kunnskap om næringens rolle i omstillingen av Norge. Samarbeid mellom forskning og finansnæringen skaper en kunnskapsplattform som vil styrke kompetansemiljøene og derigjennom bidra til utviklingen av Norge som et ledende finanssenter i Norden.

Hovedaktiviteter:

- Samarbeide tett med norske utdanningsinstitusjoner om forskning og fremme utveksling og dialog på tvers av forskningsmiljøene i Norge
- Etablere en felles fysisk forskningsinfrastruktur
- Opprette et nasjonalt senter for finansielle data tilgjengelig for forskere i hele Norge
- Lansere et nasjonalt doktorgradsprogram i finans/samfunnsøkonomi, med fokus på finansmarkedet og dets rolle i samfunnet, for alle universiteter
- Gjennomføre forskningsinteraksjoner: åpne seminarserier, konferanser, gjesteforskere
- Støtte rekruttering av internasjonale forskere til norske institusjoner
- Tilrettelegge for nettverk og samarbeid mellom næring, NBIM, myndigheter og academia
- Samarbeide med nordiske initiativer som Swedish House of Finance og Danish Finance Institute og internasjonalt

Forsknings- og innovasjonsområder:

Finanssenteret vil fokusere på forskningsområder av stor samfunnsbetydning:

- Finansiell stabilitet og regulering
- Finansmarkedets rolle i energiomstillingen
- Finansnæringen og teknologi (fintech) – hvordan digitalisering, AI, blokkjede og algoritmer påvirker kapitalforvaltning og betalingssystemer

- Finansmarkedets rolle i innovasjon og entreprenørskap.
- Finansmarkedets rolle for husholdningens finansielle adferd og betydning for makroøkonomi

Finansforbundet tar gjerne et særskilt møte for å utdype dette forslaget nærmere ovenfor departementet.

3. Kapitalforvaltning - Tiltak for å styrke kapitalmarkedet og småspareres investeringsmuligheter

Forskning viser at land med sterke finanssektorer – og særlig velutviklede kapitalmarkeder - har høyere velstand og lavere ledighet.^{1 2} Draghi rapporten og EUs strategi for spare- og investeringsunionen bygger på samme innsikt. Strategien har som mål å mobilisere privat sparing til produktive investeringer for å styrke økonomisk vekst og konkurransekraft. Den skal sikre bedre kapitaltilgang for bedrifter, særlig små og mellomstore, og gi husholdningene økte muligheter til å investere i kapitalmarkedene.

Norge har kapitalmarkedskompetanse i verdensklasse, både innen forvaltning og innhenting av kapital. Med oljefondet har et av verdens største investeringsfond sitt hovedsete i Oslo. Høyrentemarkedet tiltrekker mange utenlandske utstedere som foretrekker nordisk dokumentasjonsstandard. Oslo Børs er verdensledende på finansiering innen energi, sjømat og shipping.

Samtidig er det norske kapitalmarkedet minst i Norden relativt til økonomiens størrelse (figur 1). I Sverige er summen av utestående private obligasjoner og markedsverdien av børsnoterte innenlandske selskaper dobbelt så stort relativt til BNP sammenliknet med Norge.

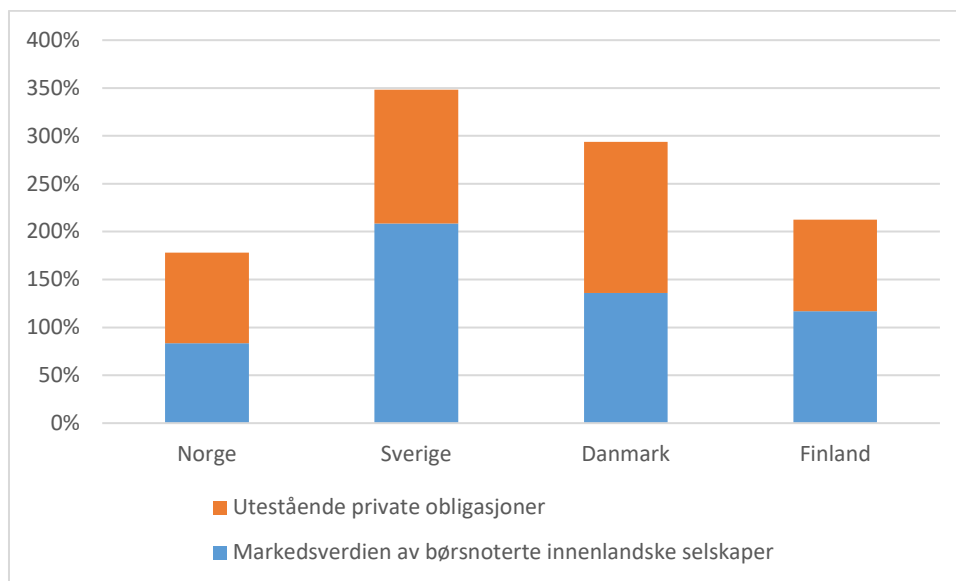
En global rangering av lands kapitalmarkeder fra 2019 gjennomført av den britiske tankesmien New Financial dokumenterer dette ytterlige: det norske kapitalmarkedet ligger langt bak på tvers av 25 sektorer sammenliknet med våre nordiske naboer. Sektorene i analysen dekker kapitalforvaltning (verdien av midler under forvaltning), aksjemarkedet (børsnoterte aksjer - markedsverdi, omsetning, noteringer og emisjoner), markedet for selskapsobligasjoner (utestående verdi og emisjon), aktive eierfond (transaksjoner, kapitalinnhenting, investeringer) m.fl. Analysen tyder på et betydelig vekstpotensial for det norske kapitalmarkedet.³

¹ Rapp, M.S., Udoieva, I. (2022): [«Does Finance Benefit Society? Financial Sector Size and Labour Market Performance»](#).

² Rapp, M.S. (2016): [“Financial sector structure and economic growth – a fresh look with a focus on Denmark”](#), Discussion Paper / Center for Corporate Finance. Copenhagen Business School.

³ Wright, W., Asimakopoulou, P., Friis Hamre, E. (2019): [The New Financial global capital markets growth index](#)

Figur 1. Kapitalmarkeder i Norden relativt til BNP

Kilde: CEIC, BIS, World Bank, egne beregninger.

Finansforbundet har bedt New Financial å gjøre et dypdykk i det norske kapitalmarkedet med oppdatert tallgrunnlag og komme med konkrete anbefalinger for hvordan det kan styrkes. Finansforbundet vil formidle funnene til Finansdepartementet så snart de foreligger i løpet av vinteren, men peker allerede nå på noen tiltak som vi mener vil styrke kapitalmarkedet ved å bedre rammene for husholdningers investeringsmuligheter. Tiltakene må ses på som et supplement til de innspillene som Finans Norge med flere har sendt inn for å realisere Norges potensial innen kapitalforvaltning.

Småspareres rettigheter på børsen

Tilliten til kapitalmarkedet er essensiell for å mobilisere privat sparing. Et velfungerende aksjemarked er avhengig av kjøreregler som beskytter mindre aksjonærer og sikrer likebehandling av alle aksjonærer, store som små. Finansforbundet mener at det er behov for å styrke minoritetsaksjonærers rettigheter i Norge.

[Finanstilsynets tematilsyn fra 2023](#) har dokumentert den høye andelen av rettede emisjoner de senere årene og avdekket mangelfull oppfølging av likebehandling på Oslo Børs.

Problemstillinger knyttet til emisjoner og restruktureringer har også blitt løftet av kjente finansinvestorer som Håvard Nesheim og Petter Warren. Når småsparere opplever forskjellsbehandling til fordel for store investorer, svekker det tilliten og hemmer investeringsviljen. Finansforbundet mener at det bør vurderes tiltak for bedre etterlevelse av likebehandlingsprinsippet på børsen, og viser i den sammenheng til [OECD rapporten «The Swedish Equity market»](#) som inspirasjonskilde for «best practice».

Mobilisering av privat sparing

For et godt fungerende kapitalmarked, trengs det et bredt eierskap i økonomien og økonomisk kompetanse i befolkningen. Nøkkelen her ligger i god informasjon fra myndighetene og bransjen, men også godt designede spareprodukter som aksjesparekontoen (ASK). Optimaliseringer i regelverket for spareprodukter som ASK i dag, kan få flere til å bygge opp kapitalbuffer, gi mer

robust kapitaltilførsel til næringslivet, bredere privat eierskap og lavere sårbarhet for kreditt og boligprisykluser, og skape tryggere pensjoner.

Den Britiske tankesmien New Financial publiserte i mai 2025 en analyse av 25 Europeiske og internasjonale sparekontoløsninger, hvor den Norske ASK-kontoen kom relativt godt ut i forhold til deltagelse, men lå mer midt på treet i forhold til verdien av investeringene. Den viste til at fellesnevneren for de mest suksessfulle sparingsløsningene for forbrukere var et bredt mulighetsrom for investeringer, enkle regler, ingen eller et høyt tak for innskudd, og skatteinsentiver for sparing, da helst i form av et bunnfradrag. I denne undersøkelsen lå den Svenske ISK-kontoen på toppen i forhold til både deltagelse og verdi.

Den svenske ISK-modellen lykkes fordi den gjør investering til hverdagsrutine: enkel administrasjon med automatisk skatterapportering, ingen bindingstid, bredt investeringsunivers – og et tydelig skatteinsentiv som nå er ytterligere forsterket med et skattefritt bunnfradrag (SEK 150 000 fra 2025, økende til SEK 300 000 i 2026) før en lav, flat årlig sats på beholdningen slår inn over dette nivået. Resultatet er bred deltakelse og stor skalering: ti år etter lansering lå verdiene i ISK rundt 28,8 % av BNP (ca. 31 % i 2024), og mer enn 45 % av befolkningen over 15 år har en slik konto. ISK viser at enkelhet og forutsigbare fordeler trumfer kompliserte regler og bindingstid, og at et lite, universelt bunnfradrag særlig hjelper førstegangs og lavereinntektssparere inn i markedet.

For å få flere småsparere til å spare i ASK, foreslår Finansforbundet å beholde styrken i fri handel og ingen bindingstid, men utvide investeringsuniverset til og også omfatte rentefond (som fra 2026 har fått utsatt skatt) og vurdere innføring av et bunnfradrag som i den svenske ISK. Videre bør kontoen gjøres enklere for nye sparere ved å tilby som standardvalg et utvalg av fond med lav kostnad og risiko, samt oppsett for månedlige trekk.

Aksjesparing for ansatte i egen bedrift

Finansforbundet peker også på bedre skattemessig tilrettelegging for ansattes medeierskap som ytterlig virkemiddel for å fremme aksjesparing. Erfaringer fra andre land viser at gode skatteordninger fører til at flere blir medeiere i egen bedrift. I det minste bør skatteleggingstidspunktet utsettes fra tildelings- til realiseringstidspunktet for å avhjelpe likvidetsproblemer. Gjennom en skatteordning kan det videre sikres bred deltakelse fremfor at ansattaksjer bare tilbys nøkkelpersoner. Gjennom aksjeprogrammer i egen bedrift vil mange ansatte for første gang få erfaring med aksjekjøp. Det kan gjøre veien til fondssparing kortere.

Pensjonssparing

EUs spare- og investeringsunion (SIU) har understreket betydningen av pensjonsmidler i utviklingen av kapitalmarkedet. I Norge har innskuddspensjon seilet opp som den dominerende tjenestepensjonsordning i privat sektor. Takket innføring av obligatorisk tjenestepensjon og tilknyttede forbedringer de senere årene mottar så å si alle arbeidstakere i privat sektor pensjonsopptjening gjennom arbeidsgiver. Overgangen fra garanterte ordninger til innskuddsbaserte pensjonsordninger har i tillegg åpnet for høyere risiko i forvaltning, noe som øker egenkapitalfinansiering av økonomien, i tråd med målene i SIU. En utfordring er imidlertid at en betydelig andel arbeidstakere i privat sektor har svært lave opptjeningssatser, noe som kunne adresseres politisk ved å løfte minstesatsene, evt. innføre en ny opptjeningskomponent i

pensjonssystemet for personer med lavere inntekter slik svenskene har gjort gjennom "inkomstpensionstillägg".

Innskuddspensjon og innføring av egen pensjonskonto har videre bidratt til at den enkelte arbeidstager må ta valg om egen pensjon og derigjennom øker kunnskapen om investeringer, som igjen kan føre til at flere velger å spare privat. Forståelsen for egen pensjon må imidlertid fortsatt anses som mangelfull blant store deler av befolkningen. Det bør iverksettes flere tiltak for å styrke den individuelle pensjonsforståelsen, i tråd med pensjonsutvalgets anbefalinger.

4. Tiltak for å styrke innovasjon innen finansielle tjenester

Den norske fintech-bransjen har over tid hatt en sterk vekst, med betydelig økning i omsetning, verdiskaping og sysselsetting og står i dag for tre og et halvt tusen arbeidsplasser. Bransjen har vokst frem som en viktig del av finansnæringen, og en drivkraft for innovasjon og langsiktig konkurransekraft. Likevel har antall aktive selskaper de siste årene flatet ut, og det er svært få nye selskaper som har kommet til.

Framover vil både nye teknologiske trender og nye EU-reguleringer åpne for nye forretningsmuligheter i fintech. Da må Norge stå klar til å gripe muligheten det gir for å bygge nye kompetansemiljø. Rammebetingelsene for startups i finansbransje preges imidlertid av noen spesielle utfordringer. Vi vil derfor trekke frem noen sentrale funn hentet fra Finansforbundets fintech-rapport 2025, som vi mener bør omtales i meldingen.

- **Hurtigere implementering av EU-direktiver er avgjørende for innovasjon.** Særlig vil de nye EU-reguleringene PSD3 og FiDA (Financial Data Access Regulation) være viktige. Ved innføring av disse reguleringene vil man gå fra «open banking», slik man fikk gjennom PSD2, til «open finance». For norske fintech-selskaper betyr dette at nye aktører i større grad vil kunne tilby integrerte løsninger i forsikring, pensjon, kredittvurdering og crowdfunding.
- **Bedre tilgangen til kompetanse og talent for startups.** Personer med den relevante kompetansen er gjerne allerede ansatt i bedre betalte og stabile stillinger i finanssektoren eller i større teknologiselskaper. For å gå inn i en fintech-startup må disse kandidatene gjerne akseptere lavere lønn og lavere jobbsikkerhet. Det er derfor viktig at disse blir kompensert gjennom andre ordninger. Finansforbundet har derfor bedt om at gjennomgangen favner fintech-bedrifters mulighet til å tiltrekke seg de beste kandidatene, inkludert vurdering av hurtigspor for arbeidsvisa og skattebehandling av opsjonsordninger for fintech bedrifter.
- **Styrke kapitaltilgangen.** Tilgangen på tidligfasekapital har vært svakere de siste årene, noe som har rammet norske fintechselskaper på lik linje med øvrige oppstarts- og vekstselskap. Norge har et relativt lite og svakt utviklet marked for tidligfasekapital sammenlignet med våre nordiske naboland. Mangel på investorer og nøkkelpersoner med operativ erfaring fra fintech, såkalte founder factories, gjør at vi går glipp av den positive vekselvirkningen vi ser i våre naboland, der seriegründere tiltrekker seg kapital.

- **Regulering og tilsyn som tilrettelegger for innovasjon.** Finanstilsynet gjør flere positive grep rettet mot fintech, men samlet sett bør det legges mer til rette for innovasjon. Det store antallet reguleringer er i seg selv krevende å forholde seg til for mindre fintech-selskaper. Det innebærer en betydelig ressursbruk knyttet til etterlevelse, som kan favorisere etablerte foretak med større juridiske og regulatoriske avdelinger. Man bør vurdere hvordan denne utfordringen kan gjøres minst mulig. Lang saksbehandlingstid hos Finanstilsynet er en slik utfordring. Kombinasjonen av begrenset tilgang på risikokapital og lang behandlingstid hos Finanstilsynet gjør det særlig krevende for nyoppstartede finansforetak, som i ytterste konsekvens risikerer å gå konkurs før de i det hele tatt har startet opp. Strengere kapitalkrav i Norge sammenlignet med utlandet er en annen slik barriere.

5. Øke finansiell og økonomisk kompetanse i befolkningen

Finansforbundet anbefaler en økt innsats for å heve den finansielle og økonomiske kompetansen i befolkningen. Dette vil gi både samfunnsmessige gevinster og gevinster for den enkelte samfunnsborger. OECD peker på en sammenheng mellom høy finansiell kompetanse og økt sannsynlighet for sparevillighet, samt klokere økonomiske beslutninger og investeringsvalg.⁴

Aksje Norge gjennomførte i 2016 en nasjonal kartlegging av finansiell kompetanse, i samarbeid med Finans Norge og Finansforbundet. Dette ble gjort på vegne av OECD som en del av deres europeiske kartlegging av «Financial literacy and financial inclusion». Selv om det snart er ti år siden undersøkelsen ble gjennomført er det grunn til å tro at de fire hovedfunnene fremdeles er relevante i dag. Disse var; unge har mindre kunnskap enn de eldre, kvinner, i alle aldre, kan mindre enn menn, de med kortere utdanning kan mindre enn de med lengre utdanning og de med lavere inntekt kan mindre enn de med høyere inntekt. For å øke finansiell inkludering og for å søke for like muligheter for alle, uavhengig av sosiokulturelt og økonomisk utgangspunkt, er det viktig at regjeringen satser på å øke undervisning om praktisk personlig økonomi i skolene. Videre kan man vurdere målrettede initiativer for unge voksne, spesielt kvinner. Ettersom Norge er et land hvor de digitale løsningene er de mest brukte er det viktig å øke den digitale finanskompentansen og forståelsen av digitale tjenester. Dette vil kunne redusere risiko for overforbruk og misbruk. Nordiske erfaringer viser at samarbeidsmodeller mellom offentlig sektor, skoleverk og privat næringsliv – som tilgang på eksterne aktører – er effektive for finansiell kompetanse. Her kan Finansforbundet være både en pådriver og en samarbeidspartner.

Ettersom økt finansiell kompetanse øker sannsynligheten for mer sparing i befolkningen, vil dette også være et ledd i å nå målene med EUs spare- og investeringsstrategi.

⁴ <https://www.oecd.org/en/blogs/2025/03/the-role-of-financial-literacy.html>

6. Andre temaer

Finansskatt

Finansskatten med 5 % ekstra arbeidsgiveravgift straffer banker som satser på lokale arbeidsplasser og rådgivning. Den fremskynder nedlegging av arbeidsplasser i distriktene, øker sentralisering og gjør det mer lønnsomt for internasjonale finansinstitusjoner å flytte jobber ut av landet. Vi foreslår at innretningen av finansskatten revurderes for å minimere dens skadelige effekt på sysselsetting.

Implementering av EU-regelverk

Vi støtter Finans Norges syn på at gjennomgangen bør inkludere prosessene for innføring av EU-regelverk, inkludert administrativ kapasitet og muligheten for standardisering av EØS-prosesser. Målet må være å sikre at norsk finansnæring til enhver tid har likest mulige regler som resten av EU.

Bærekraft og finansiell risiko

Bærekraftsregulering skal forenkles samtidig som den bærekraftige omstillingen av økonomien må fortsette. Desto viktigere er det å holde trykket oppe på å sikre en god infrastruktur for bærekraftsdata som sikrer trygg finansiell risikostyring.

Finansdepartementets gjennomgang av rammevilkårene bør gjennomføres i lys av EUs beslutning om forenklinger i bærekraftsrapporteringen og taksonomien, samt arbeidet med ESAP (European Single Access Point). Datatilgjengelighet bør være et styrende prinsipp i norsk gjennomføring av EUs direktiver på bærekraftig finans. EUs arbeid med digital merking av ESRS-opplysninger gir et modent teknisk grunnlag som bør tas i bruk i Norge fra dag én. Gode bærekraftsdata styrker scenarioanalyser, stresstester og tidlig varsling av konsentrasjons og leverandørkjederisiko.

Inkasso er en del av finans

Finansnæringen sysselsetter over 50 000 ansatte i hele landet. Finansforbundet organiserer ansatte i alle deler av næringen. Vi mener at en gjennomgang av rammevilkårene bør se alle deler av den norske finansnæringen i sammenheng, herunder bank, forsikring, kapitalforvaltning, verdipapirmarkedet, fintech og inkasso m.fl.

Inkassonæringen sysselsetter et par tusen ansatte i Norge. Den spiller en viktig rolle i samfunnet og finansnæringen ved å sikre betalingsflyt, redusere kredittrisiko og opprettholde tilliten i økonomiske transaksjoner. Likeverdige rammevilkår for bransjen har blitt særlig aktuelt i forbindelse med innføringen av EUs NPL-direktiv i norsk rett. Finansforbundet er bekymret for at en stykkevis og delt innføring av regelverket forverrer konkurransesituasjonen for norske inkassoselskaper. Det setter norske arbeidsplasser i fare og vil redusere muligheten for personlig rådgivning.

Vi ser frem til en konstruktiv dialog med Finansdepartementet og håper våre innspill kan bidra til å styrke rammevilkårene for en fremtidsrettet og konkurransedyktig finansnæring i Norge.

Med vennlig hilsen

FINANSFORBUNDET

A handwritten signature in blue ink, reading "Vigdis Mathisen". The signature is fluid and cursive, with the first name "Vigdis" and the last name "Mathisen" clearly distinguishable.

Vigdis Mathisen

Forbundsleder

Vedlegg: fintech rapport